

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה. נה.

מסורת הש"ס

(א) [שבת קנב:], (ב) שבת קד. יומא לח: מנחות כט:;
(ג) [השנוי באבות פ"ב מ"ח],
(ד) רישא לגלויי סיפא כז"ל.
[ל"ס],

גליון הש"ס

רש"י ד"ה מה שבכור
כו' דורכין עם וכו'
ומשום מסייע ידי
עוברי עבירה. עיין מג"א
סימן שמו ס"ק ד:

הגהות הב"ח

(א) במשנה ונותן לתפוח
(ואינו) ת"מ וי"צ ס"א
אינו בלא וי"ו ובס"א גרסי
שאינו צש"ן ועין בתוס':
(ב) תוס' ד"ה לוקחין וכו'
כך הוא הגי': (ג) ד"ה
והשאר וכו' שזפתה עובד
מוכזים מנגבה והיא
טהורה ושל עז ר' אומר:

רבינו חננאל

ואותה עבדות כרכיבם אל
שופרה א"ל מיל למלך
ששרהה עליו דוד וצבא
להשתתה החיים משתה
עוד המתיח ין וצבא
שאלו אגרסם ש צבא
א"ל וזן לך עקבא
לבי ולבך ידוע שעבדות
כרכיבין א"ן חב משה
חזון דאולו בה שברין
שלימים. א"ל
חוררין מילאם נאמן שהיה
בעיר והיו הכל מפקדין
אצלו כבדים בא
חזון ולא היה מפקד
אצלו אלא בעירם פעם
אצלו שכת הפקיד אצלו
שלא אהמה לו
אשתו נכפורי אחר
היה בשביל שוטה ה
עשושה שלא כהוגן נאבר
אמנתוהן כל החללים
שעל בני אדם בשעה
שמשלתחין עליו משרביעין
אחזן ריבאנו עליו פיו
אחזן ריבאנו עליו פלוגין
ועל ידי סם פלוגין וכיון
שהגיע זמנם אלא חלך
היו לבערות כרכיבין ודי
חזון שלא יצאו החללים
אחלא מפני שוטה ה
שעשה שלא כהוגן נעבור
על שברעותהו והיונו דרכיב
החללים רעים ותאמנים
רעים שברעותהו ותאמנים

אסוף אסף. כלומר האכלה את הכל בתמיה: אסף אדם ובהמה והמכשלות את הרשעים. כל דברים שהרשעים נכשלים בהן: והכרת את האדם. בתמיה. שהרי אף לאדם הן עוזדין: אגריפס שר זכא. עוזד כובדים היה ממונה על ראשי גיסיסות וציומי אגריפס המלך היה:

אין מתקנה זה. אשמו הראשונה
אינה מקפדת (כל כך) לשנות את
בעלה (אבל אם פחותה ממנה מתקנה
ומקפדת עליו לשאתו); וזין, ישראל
היה: דאזלי כי מבטרי, פסחים
ההולכין לעבודת כוכבים שנתפרקו
יחזיקיהם מחמת חולין וחוררין באיברין
מזומדים: רעים בשליחותן. שמיים
את הגוף: שהוליקן בדברים. מיתן
לעוטה: מתני' גם צעוטה.
שבעטה ודרכה עובד כוכבים: שהוא
נוטל. עבדים מתוך יין צעדים של גמ
שקורין מ"ש: ונותן לפסוח. אסיפת
גל הענבים שחתם הקורה קרי פסוח
ועל"פ ש"ק. וקצב מנח דרין לא היה
יין נסך עד שירד לצור: מה צצבור
אסור. אם נגע בו העובד כוכבים
אחרי כן. צור היה עושין לפני הגמ
והכלי נתון שם לקבל היין ויש שטמין
הצור בסידי והיין משמחר בתוכו
והיין ממאד טפה והוא צור סד"ה.
דוריקן עם העובד כוכבים צבג. ולא
אמרינן משחרר באיסורי הנאה הוא
דאפילו בשמיה סבר האי תנא דשרי
כל זמן שלא ירד לצור ומשום גורם
עומאה ליכא שמשעה שדרך צון
העובד כוכבים מעט נטמאו * ומשום
מסייע די עוברי עברה ליכא
שהעובד כוכבים לא נטמאו על כך:
אבל

אמרו יסורין דין הוא שלא נצט
שלא כהוגן אנו נאבד שבועתנו
ונאמנים רעים בשליחותן ונאמנ
האיכא בית עבודת כוכבים ב
בחלמא ואמר להו שחטו לי
מטרא א"ל השתא ^האי הוי
מאי דכתיב ^האשר חלק ה'
בדברים כדי לטורדן מן ה
אם ללצים הוא יליץ ולעניי
מסייעין אותו: **מתני'** לוקח
פי שהוא נוטל בידו ונותן לר
ירד לבור מה שבבור אסור ו

יִאסֹּף אֶסֶף כָּל מַעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה נָאִם ה' אֶסֶף אֶדָם וּבִהַמָּה אֶסֶף עֹוֹף הַשָּׁמַיִם וְדָגֵי הַיָּם וְהַמְכֹּשְׁלוֹת אֶת הָרִשְׁעִים [וְגו'] וְכִי מִפְּנֵי שֶׁהָרִשְׁעִים נִכְשָׁלִים בָּהֶן יֵאָבְדֻם מִן הָעוֹלָם וְהָלֹא לָאֲדָם הֵן עֹוֹבְדִין² וְהִכְרַתִּי אֶת הָאֲדָם מִעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה [וְגו'] שְׂאֵל אֲגִרִיפָם שֶׁר צָבֵא אֶת ר"ג כְּתִיב בְּתוֹרַתְכֶם³ ב' ה' אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אֵכֶלָה הוּא אֶל קָנָא כְּלוּם מִתְקַנָּא אֱלֹא חֲכָם בְּחֲכָם וּגְבוּר בְּגִבוּר וְעִשִּׂיר בְּעִשְׂרִי אָמַר לוֹ אֲמַשׁוּל לָךְ מִשָּׁל לְמַה"ד לָאֲדָם שְׁנִשְׂא אִשָּׁה עַל אִשְׁתּוֹ חֲשׁוּבָה מִמֶּנָּה אֵין מִתְקַנָּאָה בָּהּ פְּחוּתָה מִמֶּנָּה מִתְקַנָּאָה בָּהּ א"ל זִוְנִין לר"ע לְבִי וּלְכָךְ יָדַע דְּעֻבּוֹדַת כּוֹכְבִּים לִית בָּהּ מִשְׁשָׁא וְהָא קָחוּזִין גְּבֵרֵי דְאֹזִילִי כִי מִתְבְּרִי וְאִתּוֹ כִי מִצְמֵדִי מ"ט אָמַר לוֹ אֲמַשׁוּל לָךְ מִשָּׁל לְמַה"ד לָאֲדָם נֶאֱמָן שְׁהִיָּה בְּעִיר וְכָל בְּנֵי עִירוֹ הִיוּ מִפְקִידִין אֲצִלוֹ שְׁלֹא בְּעֵדִים וְכֹא אֲדָם אֶחָד וְהִפְקִיד לוֹ בְּעֵדִים פַּעַם אֶחָד שִׁכַּח וְהִפְקִיד אֲצִלוֹ שְׁלֹא בְּעֵדִים אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ בּוֹא וּנְכַפְּרֵנוּ אָמַר לָהּ וְכִי מִפְּנֵי שִׁשּׁוּמָה זֶה עָשָׂה שְׁלֹא כְּהוֹנֵן אֲנִי נֶאֱבַד אֶת אֲמוּנָתִינוּ אָף כִּךְ יִסּוּרִין בִּשְׁעָה שֶׁמִּשְׁשֹׁנִין אוֹתָן עַל הָאֲדָם מִשְׁבִּיעִין אוֹתָן שְׁלֹא תִלְכוּ אֱלֹא בְּיוֹם פְּלוּנִי וְלֹא תִצְאוּ אֱלֹא בְּיוֹם פְּלוּנִי וּבִשְׁעָה פְּלוּנִית וְעַל יְדֵי פְלוּנִי וְעַל יְדֵי סֵם פְּלוּנִי כִּיּוֹן שְׁהִיָּע זִמְנָן לְצִאתָה הֵלֶךְ זֶה לְבֵית עֻבּוֹדַת כּוֹכְבִּים

והחזירין ואומרים וכי מפני ששומה זה עושה
והיינו דא"ר יוחנן מאי דכתיב 'וחללים רעים'
בשבועתן א"ל רבא בר רב יצחק לרב יהודה
תנין דכי מצטרף עלמא למטרא מתחזי להו
גברא ואייתי מטרא שחטו לה גברא ואתי
כיבינא לא אמרי לכו הא מלתא דאמור רב
גלהיך אותם לכל העמים מלמד שהחליקן
לם והיינו דאמור ריש לקיש מאי דכתיב
יתן חן ^בבא לממא פותחין לו בא למטה
גת בעוטה מן העובד כוכבים אף על
זוח ^ה ואינו עושה יין נסך עד שירד לכור
שאר מותר: דורכין עם העובד כוכבים בגת
אבל

לְיוֹקֵחַיִן גַּת בְּעֻמָּה. אַע"פ שֶׁנוֹטָל בִּידוֹ וְנוֹתָן נִתְפָּח אֵינּוּ נִעְשֶׂה יֵין נֶסֶךְ עַד שֶׁיִּרְדֵּה לְבֹר כֶּךָ (ב) הַגִּירָא וְיֵשׁ סְפָרִים שְׂגוֹרִמִּין סִיפָא וְהוּא פִירוּשׁ דְּרִישָׁא אֲבָל אֹתָן סְפָרִים שְׂגוֹרִמִּין וְאֵינּוּ וְאִ"ל נִשְׁמַע דִּין אֲמָר שֶׁאִפִּי נִנֵּה עוֹבֵד בּוֹכְדִים בְּהִלּוֹל הַמוֹשֵׁךְ

פני האדמה נאם ה' עוף השמים ודגי הים ימים [וגו'] וכי מפני יאבדם מן העולם והכרתיו את האדם שאל אגריפס שר צבא כ"י ה' אלהיך אש עם מתקנא אלא חכם שיר בעשיר אמר לו מה"ד לאדם שנשא ממנה אין מתקנאה וקנאה בה א"ל זוגין עבודת כוכבים לית עברי דאולי כי מתברי לו אמשול לך משל עזיהו בעיר וכל בני יו שלא בעדים ובא עדים פעם אחד שכח ימים אמרה לו אשתו וכי מפני ששומה זה נבד את אמונתנו אף גרין אותן על האדם לכו אלא ביום פלוני בפלוני ובשעה פלונית הם פלוני כיון שהגיע לביית עבודת כוכבים נמי ששומה זה עושה דכתיב ויחלים רעים רב יצחק לרב יהודה למטרא מתחזי להו חסו לה גברא ואתי גא מלתא דאמר רב יום מלמד שהחליקן לקיש מאי דכתיב ותחזין לו בא לטהר בד כוכבים אף על נסך עד שירד לבור העובד כוכבים בנת

פ' מה שצבור אסור אף בלא נגיעה עובד כוכבים מוטעם כמו של
כח דריכתו גת נמשך היין ויורד לצור והאחר מותר שאינו נאסר
שבת: והושאר בותר. פ' אף בשמיה כפ"ה אבל הר"ר שעניה
אבל בשמיה מיהא אסור וכן ברשא לוקחים גת בעוטה כו' אע"פ
שהוא לוקחין משמע דמותא אף בשמיה ועוד דגמ' כי פרץ לבד
בשמיה קאמר ואי פריך מדוע להוציר בד' יואן נסך דמשמע אף
בשמיה דוקא דללקמן (ד. ת.) גמ' לכך נראה לפרש כפ' רש"י
(ז) ינגב ושל עד רבי אומר ינגב וכו' א' יקלוף הופת ואיכא דאמר
בעוטה ויש לומר דהם איירי למשנה אחרונה דקי"ל
כל המשנה אחרונה אלף יוחא ליה למימר מתנינן בלא דרך
עצוב כובכים בגת. פ"ה ומשום גרס טומאה ליכא דמשעה שדרך בהן
וכן נראה לר"י לחין לפרש דורכין בתחלת דריכה ומטעם שנטמא הכל
וכן שנטמא הכל גת שמאי לך פשרש"י בצפור דריכה קאמר וכל
היוא שלהבו עליו דריכה טמי אף אבל לא להבו עליהו שמי ועמד לא:

אז

1. אָסאָ אָסאָס כל מעל
פני האדמה נאם: ז'
צפניה א ב
2. אָסאָ אָדאָס ובדמא
אסא עוף השמיים דרגי
העוף והבשרות דרגי
השמיים ודברתי את
האדם מעל פני האדמה
נאם: ז' צפניה א ג
3. ב' כי ז' אלהיך אש
אבלך הוא אל קנא:
דברים ד כד
4. וְהָפֵלָא ז'
מכתור ואת מכות ואת
מכות גדלות ונאמנות
וחקים רעים ונאמנות:
דברים כז ח ט
5. ופן תשא עיניך
השמימה וראית את
השמים ואת הארץ
העופות כל
אבא השמים ונדרת
והשתחית
ובדברת את חלק ז'
אליהם אתם לכל
השמים תחת כל
דברים ד כד
א: כל לציון הוא וליץ
ולעגור יסן: ז'

לעזי רע"י

מִיִּשׁ [מִיִּשׁ]. עֲרָכָה
(חֶלֶק שֶׁל הַגֵּת, שָׁבוּ מִנִּיחִים
אֶת הָעֲנָבִים).
שִׁק. כְּמוֹת עֲנָבִים אוֹ
זֵיתִים, שֶׁמֶכְנִיסִים בְּבֵת אַחַת
בְּגֵת אוֹ בְּבֵית-הַבֵּד.

מוסף רע"י

[illegible]

ליטהר מסייעין אותו שנאמר ולענוים יתן חן: **מתני'** לוקחין גת בעוטה מן העובד כוכבים